

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

4. prosince 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Rovné zacházení v zaměstnání – Směrnice 2000/78/ES – Zákaz diskriminace na základě věku – Přijímání policistů – Vnitrostátní orgán zřízený zákonem k zajištění uplatňování unijního práva v konkrétní oblasti – Pravomoc upustit od použití vnitrostátních právních předpisů, které jsou v rozporu s unijním právem – Přednost unijního práva“

Ve věci C-378/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) ze dne 16. června 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 22. června 2017, v řízení

Minister for Justice and Equality,

Commissioner of An Garda Síochána

proti

Workplace Relations Commission,

za přítomnosti:

Ronalda Boylea a dalších,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, T. von Danwitz, C. Toader a F. Biltgen, předsedové senátů, E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda a S. Rodin, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. června 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Minister for Justice and Equality, Commissioner of An Garda Síochána a Irsko M. Browne a L. Williams, jakož i T. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s A. Kerrem, BL, a B. Murrayem, SC,

* Jednací jazyk: angličtina.

- za Workplace Relations Commission G. Gilmore, BL, a C. Powerem, SC, zmocněnými S. Larkin, solicitor,
- za Ronalda Boylea a další D. Fennellym, BL, zmocněným M. Mullan, solicitor,
- za českou vládu M. Smolkem, J. Vláčilem a J. Pavlišem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi H. Krämerem a L. Flynnem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 11. září 2018,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká otázky, zda vnitrostátní orgán zřízený zákonem k zajištění uplatňování unijního práva v určité oblasti musí upustit od použití ustanovení vnitrostátního práva, které je v rozporu s unijním právem.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu Minister for Justice and Equality (ministr pro spravedlnost a rovnost, Irsko) (dále jen „ministr“) a Commissioner of An Garda Síochána (komisař národní policie, Irsko) s Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení, Irsko), jehož funkci od roku 2015 převzala Workplace Relations Commission (Komise pro vztahy na pracovišti, Irsko), týkajícího se pravomoci posledně uvedené Komise rozhodnout, že nepoužije ustanovení vnitrostátního práva, která jsou v rozporu s unijním právem.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 1 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79) stanoví:

„Účelem této směrnice je stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání, s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.“

- 4 Článek 3 odst. 1 této směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:

„V rámci pravomocí svěřených [Unii] se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o:

- a) podmínky přístupu k zaměstnání, samostatně výdělečné činnosti nebo do pracovního poměru včetně kritérií výběru a podmínek nábory, bez ohledu na obor činnosti a na úroveň profesní hierarchie, včetně pracovního postupu;

[...]“

- 5 Článek 9 odst. 1 uvedené směrnice, obsažený v její kapitole II, nadepsané „Opravné prostředky a výkon práva“, zní takto:

„Členské státy zajišťují, aby soudní nebo správní řízení, včetně, považují-li to za vhodné, dohodovacích řízení, směřující k dodržování povinností podle této směrnice byla dostupná všem osobám, které se cítí poškozeny nedodržováním zásady rovného zacházení, i když vztahy, ve kterých mělo dojít k diskriminaci, již skončily.“

Irské právo

- 6 Článek 34 Bunreacht na hÉireann (irská Ústava) stanoví:

„1. Spravedlnost vykonávají soudy zřízené zákonem prostřednictvím soudců jmenovaných způsobem stanoveným touto ústavou a vykonávají ji veřejně s výjimkou zvláštních a omezených případů stanovených zákonem.

2. Soudy zahrnují:

i. soudy prvního stupně;

ii. odvolací soud a

iii. dovolací soud.

3. 1 Soudy prvního stupně zahrnují Vrchní soud nadaný plnou soudní pravomocí v prvním stupni ve všech věcech a otázkách právních i skutkových, občanskoprávních i trestních.

2 Není-li v tomto článku stanoveno jinak, pravomoc Vrchního soudu se vztahuje i na otázku platnosti jakéhokoliv právního předpisu s ohledem na ustanovení této ústavy a takovou otázku nelze vznést (v rámci návrhového žádání, důvodu ani jinak) před jakýmkoli jiným soudem zřízeným podle tohoto či jakéhokoliv jiného článku této ústavy než Vrchním soudem, odvolacím soudem nebo Nejvyšším soudem.“

- 7 Článek 37 odst. 1 irské Ústavy stanoví:

„Žádné ustanovení této ústavy nezabavuje platnosti výkon omezených funkcí a pravomocí soudní povahy v jiných než trestních věcech jakoukoliv osobou či orgánem, které jsou zákonem řádně pověřené k výkonu takových funkcí a pravomocí bez ohledu na to, že uvedená osoba či orgán není soudcem jmenovaným podle této ústavy nebo soudem zřízeným podle této ústavy.“

- 8 Vnitrostátní opatření k provedení směrnice 2000/78 v oblasti zaměstnanosti, včetně přijímání zaměstnanců, jsou uvedeny v Employment Equality Acts 1998 to 2015 (zákony z let 1998 až 2015 o rovnosti v zaměstnání, dále jen „zákony o rovnosti“), jejichž čl. 77 odst. 1 stanoví:

„Osoba, která tvrdí [...], že byla obětí diskriminace [...] v rozporu se [zákony o rovnosti], může [...] požadovat náhradu škody předložením věci generálnímu řediteli Komise pro vztahy na pracovišti [...]“

- 9 Článek 82 zákonů o rovnosti stanoví různá nápravná opatření, jež mohou být nařízena generálním ředitelem Komise pro vztahy na pracovišti. Tento generální ředitel může zaprvé nařídit náhradu ve formě dlužné odměny (v případě nesplnění povinnosti rovného odměňování) za období zaměstnání, které započalo nejdříve tři roky před zahájením řízení ve smyslu čl. 77 odst. 1 těchto zákonů, které vedlo k rozhodnutí generálního ředitele, zadruhé nařídit rovné odměňování od tohoto data a zatřetí nařídit náhradu škody za následky aktů diskriminace či šikany, k nimž došlo nejdříve šest let před

datem zahájení řízení ve smyslu článku 77 uvedených zákonů, začtvrté nařídít rovné zacházení v celé oblasti relevantní v dané věci, zapáté uložit jedné nebo několika osobám určeným v rozhodnutí přijmout opatření v něm stanovená, zašesté nařídít opětovné začlenění nebo opětovné přijetí do zaměstnání, a to s náhradou či bez náhrady škody.

- 10 Pravidlo 5 odst. 1 písm. c) Garda Síochána (Admissions and Appointments) Regulations 1988 [nařízení týkající se národní policie (přijímání a přidělování) z roku 1988], ve znění Garda Síochána (Admissions and Appointments) (Amendment) Regulations 2004 [nařízení týkající se národní policie (přijímání a přidělování) (ve znění změn) z roku 2004)] (dále jen „nařízení o ‚přijímání a přidělování‘“), stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, Komisař nemůže přijmout osobu k výcviku, ledaže

[...]

- c) se ujistil, že tato osoba má nejméně 18 let a nejvýše 35 let k prvnímu dni v měsíci, ve kterém bylo příslušné oznámení o volném pracovním místě poprvé zveřejněno v celostátním tisku;

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Ronald Boyle a další dvě osoby (dále jen „R. Boyle a další“) byli vyloučeni z přijímacího řízení nových příslušníků An Garda Síochána (národní policie, Irsko) s odůvodněním, že překročili horní věkovou hranici pro přijetí stanovenou nařízením o „přijímání a přidělování“.
- 12 V návaznosti na toto rozhodnutí R. Boyle a další podali žalobu k Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení).
- 13 Ronald Boyle a další tvrdili, že stanovení horní věkové hranice pro přijetí do národních policejních sil představuje zakázanou diskriminaci jak podle směrnice 2000/78, tak podle ustanovení irského práva provádějících tuto směrnici.
- 14 Ministr namítl nepřislušnost Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení) z důvodu, že opatření, které ukládá horní věkovou hranici pro přijetí do národních policejních sil, je ustanovením vnitrostátního práva, takže o nepoužití takového ustanovení jsou oprávněny případně rozhodnout pouze soudy zřízené podle irské Ústavy. Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení) však rozhodl o pokračování v přezkumu uvedené žaloby, nicméně s tím, že uvedl, že v rámci tohoto řízení přezkoumá a rozhodne o otázce pravomoci vznesené ministrem.
- 15 Ministr se obrátil na High Court (Vrchní soud, Irsko) s návrhem, aby tento soud zakázal usnesením určeným Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení) jednat způsobem, který by byl případně protiprávní.
- 16 High Court (Vrchní soud) tomuto návrhu ministra vyhověl usnesením zakazujícím Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení) rozhodnout o žalobě R. Boylea a dalších. High Court (Vrchní soud) totiž rozhodl, že Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení) nemá pravomoc přijmout právně závazné rozhodnutí o neslučitelnosti vnitrostátního práva s unijním právem vzhledem k tomu, že tato pravomoc je na základě článku 34 irské ústavy výslovně vyhrazena High Court (Vrchní soud).
- 17 Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení) podal proti tomuto usnesení kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu, kterým je Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko).

- 18 Předkládající soud zdůrazňuje, že ve vnitrostátním právu Equality Tribunal (Soud pro rovné zacházení), jenž se mezitím stal Komisí pro vztahy na pracovišti, nemá pravomoc nepoužít ustanovení vnitrostátního práva, která by považoval za neslučitelná s unijním právem. Podle něj je takovou pravomocí nadán pouze High Court (Vrchní soud), jemuž by z toho titulu mohl být platně předložen spor, který by v případě vyhovění žalobě vedl k nepoužití ustanovení vnitrostátního práva s výhradou odvolání ke Court of Appeal (Odvolací soud, Irsko) nebo kasačního opravného prostředku k předkládajícímu soudu.
- 19 Proto má předkládající soud za to, že podle vnitrostátních právních předpisů je pravomoc k projednání věcí týkajících se rovnosti v zaměstnání rozdělena mezi Komisi pro vztahy na pracovišti na straně jedné, jež má pravomoc ve většině případů, a High Court (Vrchní soud) na straně druhé, pokud by vyhovění žalobě v této oblasti vyžadovalo zejména nepoužití norem vnitrostátního práva, které by nebyly v souladu s unijním právem. Předkládající soud je rovněž toho názoru, že ve vnitrostátním právu má High Court (Vrchní soud) k zajištění dodržování unijního práva pravomoc přijímat veškerá nezbytná opatření k uplatnění práv uznaných unijním právem.
- 20 Supreme Court (Nejvyšší soud) následně zkoumal otázku, zda takové rozdělení pravomocí ve vnitrostátním právním řádu dodržuje zásady rovnocennosti a efektivity stanovené judikaturou Soudního dvora.
- 21 V tomto ohledu má předkládající soud za to, že se takové rozdělení může uplatnit v jakékoli právní oblasti, ať je vnitrostátní či spadá do působnosti unijního práva, takže zásada rovnocennosti je jasně dodržena.
- 22 Dále má tento soud za to, že toto rozdělení pravomocí, podle něhož High Court (Vrchní soud) musí být předloženy věci, které se týkají případného nepoužití pravidel vnitrostátního práva odporujících unijnímu právu, je v souladu se zásadou efektivity vzhledem k tomu, že posledně uvedený soud má pravomoc zajišťovat dodržování všech práv přiznaných unijním právem a v této souvislosti má pravomoc případně nepoužít ustanovení vnitrostátního práva stanovící horní věkovou hranici pro přijímání do policejní služby, která by byla v rozporu s ustanoveními unijního práva o rovném zacházení v zaměstnání, a to způsobem, který nadměrně neztěžuje uplatnění unijního práva.
- 23 Komise pro vztahy na pracovišti tvrdí, že jako orgán vázaný obecnou povinností zajišťovat dodržování vnitrostátního práva a unijního práva pokud jde o rovnost v zaměstnání musí mít k dispozici všechny pravomoci, jež jsou k tomuto účelu nezbytné. Má tedy za to, že rozdělení pravomocí mezi High Court (Vrchní soud) a ji samou není v souladu s unijním právem vzhledem k tomu, že toto rozdělení jí znemožňuje plnit tuto povinnost.
- 24 V tomto kontextu se Supreme Court (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:
- „V případě, že:
- a) vnitrostátní orgán je zřízen zákonem a kromě toho mu byla přiznána všeobecná pravomoc zajišťovat uplatňování unijního práva v určité oblasti, a
 - b) podle vnitrostátního práva nemá tento orgán pravomoc v omezené kategorii případů, v nichž si účinná náprava vyžaduje nepoužití vnitrostátních právních předpisů na základě vnitrostátního nebo unijního práva, a

c) příslušné vnitrostátní soudy mají pravomoc přijmout jakékoliv vhodné rozhodnutí o nepoužití vnitrostátních právních předpisů, které je třeba k zajištění souladu s dotčeným ustanovením unijního práva, mají pravomoc rozhodovat ve věcech, v nichž je taková žaloba nezbytná, mají pravomoc v těchto věcech přijmout jakékoli opatření vyžadované unijním právem a považované za slučitelné se zásadami rovnocennosti a efektivity v judikatuře Soudního dvora,

je přesto třeba na příslušný orgán zřízený zákonem pohlížet tak, že má pravomoc rozhodovat o žalobě směřující proti pravidlu vnitrostátního práva, jemuž je vytýkáno, že porušuje příslušné unijní právo, a pokud by žalobě vyhověl, musel by upustit od použití tohoto vnitrostátního pravidla, ačkoli ve všech věcech, v nichž je z jakéhokoli důvodu zpochybňována platnost právního pravidla nebo v nichž se vyžaduje, aby toto pravidlo nebylo použito, vnitrostátní právo přiznává pravomoc soudu zřízenému podle ústavy, a nikoli dotčenému orgánu.“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 25 Česká vláda zpochybňuje přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zdůrazněním její nejasné povahy, jakož i skutečnosti, že předkládající soud neupřesňuje ustanovení směrnice 2000/78, s nimiž by měly být vnitrostátní právní předpisy v rozporu.
- 26 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Proto, týkají-li se položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 24 a citovaná judikatura).
- 27 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 25 a citovaná judikatura).
- 28 Je rovněž důležité, aby vnitrostátní soud uvedl přesné důvody, které ho vedly k tomu, aby si kladl otázky ohledně výkladu unijního práva, a usoudil, že je nezbytné položit Soudnímu dvoru předběžné otázky (rozsudek ze dne 21. listopadu 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 21 a citovaná judikatura).
- 29 V projednávaném případě, ačkoli se věc v původním řízení týká žaloby, kterou podali uchazeči vyloučení z přijímacího řízení pro příslušníky irské policie a která poukazuje na to, že stanovení horní věkové hranice pro přijímání v nařízení o „přijímání a přidělování“ je v rozporu se směrnicí 2000/78 a zákony o rovnosti, z předkládacího rozhodnutí nicméně vyplývá, že předkládající soud má v rámci řízení, které před ním probíhá, pochybnosti o slučitelnosti s unijním právem, a zejména se zásadou přednosti tohoto práva, pokud jde o rozdělení pravomocí mezi High Court (Vrchní soud) a Komisi pro vztahy na pracovišti, jak vyplývá z výkladu vnitrostátních právních předpisů učiněného Supreme Court (Nejvyšší soud), podle něhož tato komise nemá pravomoc nepoužít ustanovení vnitrostátního práva, které by bylo v rozporu s uvedenou směrnicí.
- 30 Z toho vyplývá, že Soudní dvůr má k dispozici poznatky nezbytné pro užitečnou odpověď na otázku, která je mu položena, a tudíž že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K předběžné otázce

- 31 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo, a konkrétně zásada přednosti tohoto práva, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava, která je předmětem věci v původním řízení, podle níž vnitrostátní orgán zřízený zákonem k zajištění uplatňování unijního práva v určité oblasti nemá pravomoc rozhodnout o tom, že nepoužije pravidlo vnitrostátního práva odporující unijnímu právu.
- 32 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že podle irského práva, jak je vykládáno Supreme Court (Nejvyšší soud), existuje rozdělení pravomocí mezi soudy, které jsou takto označeny podle vnitrostátního práva, a Komisi pro vztahy na pracovišti. Na straně jedné má tato komise pravomoc rozhodovat o žalobách směřujících proti opatřením nebo rozhodnutím, která jsou údajně neslučitelná se směrnicí 2000/78 a se zákony o rovnosti, a na straně druhé má pravomoc High Court (Vrchní soud) v případě, kdy by vyhovění této žalobě vyžadovalo nepoužití nebo zrušení vnitrostátního ustanovení odporujícího unijnímu právu.
- 33 V tomto ohledu je třeba na úvod zdůraznit, jak uvedl generální advokát v bodě 45 svého stanoviska, že je třeba rozlišovat mezi pravomocí nepoužít ustanovení vnitrostátního práva odporujícího unijnímu právu v konkrétním případě a mezi pravomocí takové ustanovení zrušit, jež má širší účinek zbavující toto ustanovení veškeré platnosti.
- 34 Je totiž na členských státech, aby určily soudy nebo orgány příslušné k přezkumu platnosti vnitrostátního ustanovení a zajistily prostředky a postupy, které umožňují tuto platnost zpochybnit a v případě opodstatněnosti žaloby umožňují uvedené ustanovení zrušit, jakož i případně určit účinky takového zrušení.
- 35 Naproti tomu podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že zásada přednosti unijního práva vyžaduje, aby vnitrostátní soudy, jež mají v rámci svých pravomocí uplatňovat ustanovení unijního práva, měly povinnost zajistit plný účinek těchto ustanovení tak, že na základě své vlastní pravomoci podle potřeby nepoužijí jakékoli odporující vnitrostátní ustanovení, aniž nejprve budou muset žádat o odstranění tohoto vnitrostátního ustanovení legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto odstranění čekat (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. března 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 17, 21 a 24; jakož i ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth, C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157, bod 46 a citovaná judikatura).
- 36 S požadavky vlastními samotné povaze unijního práva je proto neslučitelné jakékoli ustanovení vnitrostátního právního řádu nebo jakákoli legislativní, správní nebo soudní praxe, které by vedly ke snížení účinku unijního práva v důsledku skutečnosti, že by soudu příslušnému k uplatňování tohoto práva byla upřena pravomoc učinit v samotném okamžiku jeho uplatnění vše, co je nezbytné k vyloučení použití ustanovení vnitrostátních právních předpisů představujících případně překážku plného účinku přímo použitelných unijních norem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. března 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 22; ze dne 19. června 1990, Factortame a další, C-213/89, EU:C:1990:257, bod 20, jakož i ze dne 8. září 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 56).
- 37 Tak by tomu přitom bylo, kdyby v případě rozporu mezi ustanovením unijního práva a vnitrostátním zákonem bylo řešení tohoto střetu vyhrazeno jinému orgánu majícímu vlastní posuzovací pravomoc, než je soudce, který má zajistit použití unijního práva (rozsudek ze dne 8. září 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 57 a citovaná judikatura).
- 38 Jak Soudní dvůr mnohokrát rozhodl, tato povinnost nepoužít vnitrostátní právní předpisy odporující unijnímu právu připadá nejen vnitrostátním soudům, ale rovněž všem státním orgánům, včetně správních orgánů, jež mají v rámci svých pravomocí uplatňovat unijní právo (v tomto smyslu viz

rozsudky ze dne 22. června 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, bod 31; ze dne 9. září 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, bod 49; ze dne 12. ledna 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, bod 80, a ze dne 14. září 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 54).

- 39 Z toho vyplývá, že zásada přednosti unijního práva ukládá nejen soudům, nýbrž všem orgánům členského státu povinnost zajišťovat plný účinek unijních norem.
- 40 Na položenou otázku je třeba odpovědět s ohledem na tyto úvahy.
- 41 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle článku 9 směrnice 2000/78 členské státy zajišťují, aby soudní nebo správní řízení, včetně – považují-li to za vhodné – dohodovacích řízení, směřující k dodržování povinností podle této směrnice byla dostupná všem osobám, které se cítí poškozeny nedodržováním zásady rovného zacházení.
- 42 Z tohoto článku vyplývá, že členským státům přísluší stanovit postupy, jejichž cílem je splnění povinností vyplývajících ze směrnice 2000/78.
- 43 V projednávané věci, jak vyplývá z údajů uvedených v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, se irský zákonodárce rozhodl přiznat Komisi pro vztahy na pracovišti zvláštní pravomoc k zajištění dodržování směrnice 2000/78. Podle čl. 77 odst. 1 zákonů o rovnosti, které zahrnují opatření pro provedení této směrnice do irského práva, totiž může každá osoba, která tvrdí, že byla obětí diskriminace v rozporu s těmito zákony, požadovat náhradu údajně utrpěné škody předložením věci této komisi.
- 44 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru tak vyplývá, že Komise pro vztahy na pracovišti je orgánem zřízeným irským zákonodárcem za účelem splnění povinnosti uložené Irsku na základě článku 9 směrnice 2000/78.
- 45 V tomto kontextu, pokud je Komisi pro vztahy na pracovišti jako orgánu pověřenému vnitrostátním zákonodárcem pravomocí zajišťovat uplatňování zásady zákazu diskriminace v oblasti zaměstnání a povolání, jak je konkretizována směrnicí 2000/78 a zákony o rovnosti, předložen spor zpochybňující dodržování této zásady, zásada přednosti unijního práva vyžaduje, aby byla v rámci této pravomoci zajištěna právní ochrana vyplývající pro jednotlivce z unijního práva a aby byl zaručen jeho plný účinek tím, že daný orgán v případě potřeby nepoužije jakékoli případně odporující ustanovení vnitrostátního práva (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 22. listopadu 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, bod 77; ze dne 19. ledna 2010, Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, bod 53, a ze dne 19. dubna 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 35).
- 46 Bylo by totiž rozporuplné, aby jednotlivci byli oprávněni dovolávat se ustanovení unijního práva v určité oblasti před orgánem, jemuž vnitrostátní právo přiznalo pravomoc rozhodovat o sporech v této oblasti, a aby však uvedený orgán neměl povinnost uplatnit tato ustanovení odkloněním se od ustanovení vnitrostátního práva, jež s nimi nejsou v souladu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, bod 31).
- 47 Kromě toho, jelikož je Komisi pro vztahy na pracovišti třeba považovat za „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2014, Z., C-363/12, EU:C:2014:159), tato komise se na základě tohoto článku může obrátit na Soudní dvůr s otázkou týkající se výkladu příslušných ustanovení unijního práva, a jelikož je vázána rozsudkem o předběžné otázce vydaným Soudním dvorem, musí uvedený rozsudek okamžitě provést tak, že případně nepoužije odporující ustanovení vnitrostátních právních předpisů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, body 32, 34, 39 a 40).

- 48 Pokud by takový orgán, jako je Komise pro vztahy na pracovišti, pověřený zákonem zajišťovat uplatňování a dodržování povinností vyplývajících ze směrnice 2000/78, nemohl konstatovat, že vnitrostátní ustanovení je v rozporu s uvedenou směrnicí a nemohl by v důsledku toho rozhodnout, že toto ustanovení nepoužije, byl by snížen užitečný účinek unijních pravidel v oblasti zaměstnání a povolání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, bod 50).
- 49 Nelze přitom připustit, aby ustanovení vnitrostátního práva, i kdyby byla ústavní povahy, porušovala jednotnost a účinnost unijního práva (viz rozsudek ze dne 8. září 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 61).
- 50 Ze zásady přednosti unijního práva, jak je vykládána Soudním dvorem v judikatuře uvedené v bodech 35 až 38 tohoto rozsudku, vyplývá, že orgány pověřené uplatňováním unijního práva v rámci jejich příslušných pravomocí mají povinnost přijmout veškerá opatření nezbytná k zajištění plného účinku tohoto práva tím, že podle potřeby nepoužijí žádná vnitrostátní ustanovení nebo judikaturu, které by byly s unijním právem v rozporu. To znamená, že tyto orgány nesmějí za účelem zajištění plného účinku unijního práva žádat ani čekat na předchozí odstranění tohoto ustanovení nebo judikatury legislativní cestou nebo jakýmkoli jiným ústavním postupem.
- 51 Proto okolnost zmíněná předkládajícím soudem, že vnitrostátní právo v projednávané věci umožňuje jednotlivcům obrátit se na High Court (Vrchní soud) se žalobou založenou na údajné neslučitelnosti vnitrostátního ustanovení se směrnicí 2000/78 a posledně uvedenému soudu umožňuje nepoužít dotčené vnitrostátní ustanovení v případě vyhovění této žalobě, nemůže předcházející závěr zpochybnit.
- 52 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že unijní právo, a konkrétně zásada přednosti tohoto práva, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava, která je předmětem věci v původním řízení, podle níž vnitrostátní orgán zřízený zákonem k zajištění uplatňování unijního práva v určité oblasti nemá pravomoc rozhodnout o tom, že nepoužije pravidlo vnitrostátního práva odporující unijnímu právu.

K nákladům řízení

- 53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Unijní právo, a konkrétně zásada přednosti tohoto práva, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava, která je předmětem věci v původním řízení, podle níž vnitrostátní orgán zřízený zákonem k zajištění uplatňování unijního práva v určité oblasti nemá pravomoc rozhodnout o tom, že nepoužije pravidlo vnitrostátního práva odporující unijnímu právu.

Podpisy.